

[Vesterager.]

Flertallet ogsaa være klar over, at de har Ansvaret for, at Loven ikke kommer til at foreligge enstemmigt vedtaget af dette høje Ting.

Hartel: Det er ikke mange Bemærkninger, jeg har at tilføje til det, jeg allerede har sagt; det meste af det har jo overhovedet ikke været Genstand for nogen Imødegaaelse fra den højtærede Ministers Side.

Jeg vil gerne tilslutte mig det, det ærede Medlem Hr. Arnth Jensen sagde, at det fra vor Side ikke skulde mankere paa Interesse for Støtte til Privatskolen. Det var ikke efter Befuldmægtigelse, det ærede Medlem sagde det, men det var ikke desto mindre helt rigtigt, og det er jo det, det kommer an paa.

Der blev saavel af det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen som af det ærede Medlem Hr. Gregersen fremhævet, at det var paa min Foranledning, Udtrykket „de almindelige moralske Begreber“ var gledet ud af Lovforslaget, og det er formodentlig rigtigt, men hvad der derimod ikke er rigtigt, er, at jeg skulde have nogen som helst Lod eller Andel i, at man i Stedet for har valgt denne ejendommelige Betegnelse „almindelige Regler for Livet i et ordnet Samfund“. Jeg har ikke nogen som helst Forbindelse med dette Udtryk. Hvis jeg skulde have givet et Forslag til at erstatte det andet, vilde jeg have sagt „Forstaaelse for moralske Spørgsmaal“. Det havde dog været, hvad man kunde vente sig og venter sig at kunne opnaa af Elever paa et vist Trin, at de havde Forstaaelse for moralske Spørgsmaal. Men naar jeg gik saa stærkt imod det andet, var det, fordi det er et indefinerbart Begreb, og det er altid farligt at skabe Indtryk af, at noget kan skaffes til Veje, at der kan lægges et Grundlag for en Ting, naar det er udelukket med de Evner og Muligheder, som staar til Mennekets Raadighed paa det paagældende Omraade. Der kan ikke, mig bekendt, bygges en videnskabelig Moral op; der er gjort mange Forsøg paa det, men paa et uholdbart Grundlag, og derfor har dette ogsaa skiftet fra Platons Tid lige ned til Høffidings Etik. Jeg har derfor Gang paa Gang slaet til Lyd for, at en virkelig effektiv Morallære kun kan tænkes og navnlig med praktisk Virkning kun tænkes i Forbindelse med en positiv religiøs Overbevisning. Det nye Udtryk, ja, det lyder ferskt, det vil jeg sige rent ud, og det er ikke meget bedre end det gamle, men det vækker ikke de Forventninger, det andet kunde vække. Men der

er jo et gammelt Ord, der siger, at naar Begreber mangler, saa melder der sig altid et Ord i rette Tid; det er et saadant Ord, som har meldt sig her i Form af denne Sætning, og jeg vil meget have mig frabedt, at jeg skulde have noget som helst Fadderskab til det.

Jeg vil endnu en Gang fastslaa, at hvis det virkelig er Meningen, at den Folkeskole, som vi ønsker at bygge op, skal hvile paa et kristent Grundlag, maa jeg paa ny henstille, at man ogsaa fastslaar det klart og tydeligt i Loven, saaledes at skiftende Magthavere ikke har Mulighed for at fortolke den Religionsundervisning, der er Tale om; efter deres Forgodtbefindende, for da vil det sidste blive værre end det første.

Gregersen: De Udtalelser, det ærede Medlem Hr. Vesterager fremsatte, vidner jo ikke om megen Respekt for Forældrene. Det ærede Medlem understregede det ved at sige, at man skulde være meget forsigtig med at vælge sine Forældre. Jeg vil dog gerne sige over for det ærede Medlem, at saadan som det hidtil er gaaet med det kommunale Selvstyre, vi har haft, og med Forældrenes Indflydelse her, synes jeg, det er gaaet meget godt, og derfor finder jeg, at det ærede Medlem kunde have sparet sig disse Bemærkninger over for mig.

Baade Undervisningsministeren og den ærede socialdemokratiske Ordfører (Hauberg) har søgt at afkræfte, at denne Lov er et Diktat; de hævder, at den tværtimod bevarer det kommunale Selvstyre og Forældrenes Ret, og at der ikke sker noget Indgreb heri. Jeg har aldrig paastaet, at denne Lov vilde afskaffe Sogneraad eller Skolekommissioner eller Forældreraad, men jeg vil paastaa, at paa det økonomiske Omraade og med Hensyn til Forældrenes og Sogneraadets Ret til at bestemme med Hensyn til Udvidelser i Timetal o. s. v. stilles man ifølge denne Lov over for et Diktat ovenfra. Det kan jo ikke nytte, at man henviser til Skolekommission og Sogneraad og Forældreraad, naar der her fra Rigsdagen kommer en Lov, som fuldkommen bryder med den Skoleordning, vi har i Øjeblikket, som paalægger dem nye Klasser, nye Lærere og betydelig større Udgifter, end vi har i Øjeblikket. Den gamle Lov muliggjorde den samme Udvidelse, som Undervisningsministeren tilsigter, men bare paa et helt andet Grundlag, idet netop de kommunale Myndigheder og Forældrene selv kunde bestemme det. Det, der sker nu, er simpelt hen det, som jeg paapegede, at et socialdemokratisk Mindretal, der har faaet en Skole-